

Ecologie

De moderne zelfbewuste burger, eet, drinkt, wast, reist, spaart en belegt tegenwoordig ecologisch. Tenminste, dat wordt van hem verwacht.

Als ecooloog heb ik er echter toch wat moeite mee hoe er met mijn vakgebied aan de haal wordt gegaan. Voor mij is ecologie nog steeds het meest fascinerende deel van de biologie dat zich bezighoudt met de relatie tussen de levende en de niet levende natuur. Fascinerend vanwege de dynamiek van ecosystemen en de waanzinnige complexiteit van ecologische processen. Wie de ecoliteratuur bijhoudt komt er echter al snel achter dat we eigenlijk nog steeds geen barst begrijpen van de ecologie. Een van de redenen hiervoor is dat ecologische processen zich op een tijdschaal voltrekken die niet synchroon loopt met het menselijk tijdspectief.

Dankzij Natura 2000 en de KRW heeft ook in het water- en natuurbeheer de ecologie zijn intrede gedaan. Ecologie in de zin dat de groene en blauwe ruimte voor een deel wordt vormgegeven in ecologische doelen. De gewenste flora en fauna moet daarbij wat betreft aantal en verhouding kloppen. Natuurlijke referenties, zeg maar Nederland zonder *Homo sapiens* vormen bij het formuleren van deze ecodoelen het vertrekpunt. In het natuurbeheer worden de groene doelen vooral bepaald door vogels, in het waterbeheer bepaald de visstand grotendeels de norm.

Hoewel de aanwezige visstand zeker wat zegt over de kwaliteit van het water, heb ik, ook weer als ecooloog zijnde, er wat moeite mee hoe de ecologie hier wordt ingezet. Vooral omdat de visstand met een behoorlijke stelligheid wordt vertaald in gewenste kilo's en noodzakelijk geachte soorten. Zit er teveel van een bepaalde soort dan heeft die betreffende vis toch echt een probleem. Die stelligheid, het uitgaan van vaststaande principes, het uitsluiten van successie en dynamiek kan tot verkeerde keuzes leiden. Keuzes die niet worden begrepen door de burger en kunnen leiden tot afkavelend draagvlak. Neem bijvoorbeeld de invulling van Natura 2000. We zouden grote, aaneengesloten natuurgebieden krijgen. Robuuste natuur die tegen een stootje zou kunnen. Natuur waar de mens weer van zou kunnen genieten. Weg dus met die vervalijde art 17 bordjes. Helaas dreigt Natura 2000 tengevolge van starre ecologische (vogel)doelen weg te glijden in een moeras van passende beoordelingen en fnuikende voorzorgsprincipes. De recreant is daarbij in het beklagdenbankje terechtgekomen. Eerlijk is eerlijk, de art. 17 bordjes verdwenen, maar alleen om plaats te maken voor art. 20 bordjes met dezelfde strekking. Het gevolg is dat de waterrecreatiesector het wel een beetje heeft gehad met dat nieuwe natuurbeleid. Laten we er daarom voor waken dat het met de KRW niet

dezelfde kant op gaat. We weten gewoon nog te weinig van de ecologie om ons water op grond van ecologische doelen vorm te geven. Daarbij sluit ik me graag aan bij de woorden van Brian Moss, de godfather van de aquatische ecologie. Hij schoot een paar jaar geleden tijdens een congres in Dalfsen grote gaten in onze ecologische benadering van het waterbeheer. In plaats van het stellen en bereiken van ecologische doelen vormen volgens hem het terugdringen van de nutriëntenbelasting, peildynamiek en de aanwezigheid van grote predatoren de enige sleutels tot een gezond ecosysteem. Waarvan acte.

Marco Kraal
Hoofdredacteur

